

Дмитро ПЕЧУНКА

здобувач освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
(науковий керівник: д.е.н., професор, професор кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
Михайло ШКІЛЬНЯК

МЕТОДИ ЗАЛУЧЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Ефективне залучення потенціалу підприємництва до розвитку територіальних громад є важливим чинником підвищення їх економічної самодостатності, інвестиційної привабливості та рівня життя населення. У сучасних умовах децентралізації та воєнно-економічної нестабільності саме підприємництво виступає рушійною силою місцевого розвитку, здатною мобілізувати внутрішні ресурси громади.

Потенціал підприємництва, з позиції системного підходу, розглядається як сукупність умов, ресурсів та можливостей, які забезпечують здатність суб'єктів підприємницької діяльності ефективно функціонувати, адаптуватися до змін зовнішнього середовища та ініціювати розвиток [3]. На відміну від підприємницької активності, яка є проявом фактичної реалізації ділової ініціативи, потенціал підприємництва характеризує приховані, ще не реалізовані або частково реалізовані можливості бізнес-середовища.

На думку ряду дослідників, потенціал підприємництва має динамічну природу – він змінюється під впливом як внутрішніх трансформацій (вдосконалення бізнес-моделей, розвиток компетенцій), так і зовнішніх факторів (економічні кризи, зміна регуляторного середовища, доступ до ринків та інфраструктури) [1; 2]. Це означає, що управління підприємницьким потенціалом

вимагає постійного моніторингу, адаптації та стимулювання ключових драйверів його зростання [4].

Залучення потенціалу підприємництва у розвиток територіальної громади передбачає впровадження системного підходу до формування сприятливого бізнес-середовища, активізації підприємницької ініціативи мешканців і розвитку партнерських відносин між владою, бізнесом та громадою. Основними засадами такої взаємодії є принципи субсидіарності та децентралізації, партнерства влади й бізнесу, інклюзивності, інноваційності, прозорості та орієнтації на сталий розвиток. Вони забезпечують довіру, прозорість управління й узгодження економічних та соціальних інтересів на місцевому рівні.

Методи залучення потенціалу підприємництва у розвиток територіальної громади охоплюють п'ять ключових напрямів:

- організаційно-економічні методи, які включають стратегічне планування розвитку громади із залученням бізнесу, створення цільових програм підтримки малого та середнього підприємництва, стимулювання самозайнятості й соціального підприємництва;
- фінансові методи, тобто надання місцевих податкових пільг, співфінансування бізнес-проектів, сприяння участі у грантових програмах, залучення інвесторів;
- інституційні методи, а саме: створення центрів підтримки підприємництва, бізнес-інкубаторів, інститутів бізнес-омбудсмена, залучення бізнес-асоціацій і торгово-промислових палат до розроблення місцевої економічної політики;
- інформаційно-комунікаційні методи, які включають розвиток онлайн-платформ і бізнес-форумів, поширення інформації про можливості для підприємців, формування каналів комунікації між владою та бізнесом;
- інфраструктурні методи, а саме: створення індустріальних парків, бізнес-центрів, коворкінгів, розвиток транспортної та

логістичної інфраструктури, забезпечення доступу до комунікацій і ресурсів.

Ефективність застосування зазначених методів зростає за умови їх комплексного використання. Наприклад, створення бізнес-інкубаторів без доступу до фінансування (грантів, пільгових кредитів) та якісної комунікації з місцевою владою не дасть очікуваного ефекту. Потрібно зазначити, що війна, економічна нестабільність, обмежені ресурси громад – ускладнюють застосування традиційних методів. Але це підкреслює важливість локально адаптованих підходів: пільги, гранти, внутрішні ресурси, партнерство. Відтак, ключовим залишається системний і міжсекторальний підхід до реалізації політики підтримки підприємництва на місцевому рівні. Важливо, щоб органи місцевого самоврядування не лише усували бар'єри для бізнесу, а й створювали стимули для розвитку підприємницьких ініціатив. Серед ключових завдань влади — аналіз підприємницького середовища, розроблення інвестиційного паспорта громади, підтримка комунікації з бізнесом і громадськими організаціями, моніторинг результатів реалізованих програм.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що системне застосування організаційно-економічних, фінансових, інституційних, інформаційно-комунікаційних та інфраструктурних методів сприятиме створенню бізнес-дружнього середовища, зростанню зайнятості та доходів місцевих бюджетів. Ефективне залучення потенціалу підприємництва є запорукою сталого розвитку територіальних громад і підвищення їх конкурентоспроможності у сучасних соціально-економічних умовах.

Список використаних джерел:

1. Гринько Т., Базик О. Інноваційний потенціал малого та середнього підприємництва: сутність та особливості. Вісник Хмельницького національного університету. 2024. № 3. С. 445-448.

2. Єранкін О. Потенціал підприємництва в агробізнесі України в поствоєнний період. Матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф., «Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку» (30 травня 2022 р.). Київ: КНЕУ, 2022. С. 330–333.
3. Линдюк А. Вплив інноваційних підприємницьких ініціатив на організаційно-економічне забезпечення інвестицій у територіальних громадах. Економіка та суспільство. 2024. № 70. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-57> (дата звернення: 07.11.2025)
4. Парфентьева О.Г. Диагностика потенціалу розвитку автотранспортного підприємства : дис... канд. екон. наук: 08.00.04. Київ, 2018. 256 с.